

- KVOTESTRID**
- En partssammensatt arbeidsgruppe fremmet før påske forslag om en helt ny regioninndeling for melkekvoter
 - Tre forslag er presentert i rapporten:
 - Tre, fem eller ni regioner
 - Forslagene har møtt bred motstand hos bondeorganisasjonene og i deler av det politiske miljø. Flere frykter storstilt kvoteflukt og sentralisering
 - Arbeidsgruppen mener ny inndeling vil kunne gi mer fleksible og forutsigbare markeder

Forsvarer rapporten: – Analysene vi har gjort gir ikke holdepunkter for konklusjoner om at endringer i produksjonsregioner vil gi en storstilt flytting av produksjon til flatbygdene, sier landbruksdirektør Haavard Elstrand i Hedmark.

Tror ikke på stor kvoteflukt

– Vi har vekst i melkeproduksjonen i alle typer områder, sier landbruksdirektør. Han avviser at færre regioner for melkekvoter i seg selv vil gi kvoteflukt til flatbygdene.

MELKEKVOTER

Tekst: Anders Sandbu

Foto: Fylkesmannen i Hedmark

Haavard Elstrand er landbruksdirektør hos Fylkesmannen i Hedmark. Han ledet også arbeidsgruppen som i mars kom med forslag til en helt ny regioninndeling for melkekvoter. I rapporten foreslås tre, fem eller ni regioner, mot dagens 18 fylke-regioner. Som omtalt før påske, er reaksjonene fra bondeorganisasjonene, enkeltstående bønder og deler av det politiske miljø sterke etter rapporten. Flere fylkesledere i Norges Bondelag er klare på at organisasjonene må bryte forhandlingene dersom en ny regioninndeling blir presset fram som et krav i vårens jordbruksoppgjør.

Frykten er storstilt kvoteflukt sørover og større konsentrasjon i produksjonsidelle områder.

Avviser kvoteflukt

Nå står arbeidsgruppens leder tilbake.

– Analysene vi har gjort gir ikke holdepunkter for påstander om at endringer i produksjonsregioner alene vil gi en storstilt flytting av melkeproduksjon til flatbygdene. Det er de økonomiske virkemidlene som er – og vil være – viktigst for regional stabilitet og spredning av produksjon over tid. Dagens spredning er i all hovedsak skapt gjennom aktiv bruk av økonomiske virkemidler

over tid, med regioninndeling som et tilleggsvirkemiddel siden 1997, sier Elstrand til Bondebladet.

Han mener dermed at dersom man skulle få en stor endring i lokaliseringen av melkeproduksjonen, så vil dette i så fall skyldes endringer i de økonomiske virkemidlene, snarere enn ny regioninndeling.

– Konsentrasjon overalt

Elstrand påpeker videre at det viktigste funnet arbeidsgruppen har gjort, er at man ser en tendens til økende konsentrasjon i melkeproduksjonen over hele landet.

– Vi ser at denne konsentrasjonen allerede skjer i alle typer områder, både i fjell-, dal- og flatbygger. I Hedmark vokser melkeproduksjonen i Nord-Østerdalen, lengst nord i fylket, i det som er definert som fjellandbruk. I tillegg vokser produksjonen i flatbygdene – primært i Ringsaker.

«Ikke hensiktsmessig»

Bondeorganisasjonene mener forslagene er

«Det er de økonomiske virkemidlene som vil være viktigst for regional stabilitet»

Landbruksdirektør Haavard Elstrand i Hedmark

sterkt distriktstendtlige og rokker ved en grunnpliar i norsk landbruk – melkeproduksjon over hele landet.

I rapporten heter det innledningsvis at arbeidsgruppen «ikke har funnet det hensiktsmessig» å drøfte samt definere målsettingen landbruk over hele landet.

Samtidig heter det i mandatet fra landbruksministeren at det skal gjøres en avveining mellom dette hensynet og hensynet til en kostnads effektiv matproduksjon. Et samlet Storting er enig i at det skal være landbruk over hele landet.

– Vi har ikke drøftet den landbrukspolitiske målsettingen «landbruk over hele landet» for alle de tre alternativene. Vårt mandat var imidlertid å foreslå endringer i inndelingen i regioner etter en avveining mellom tre hensyn; henholdsvis «landbruk over hele landet», «like utviklingsmuligheter for produsentene» og en «kostnadseffektiv matproduksjon». Her er det en innbygd målkonflikt. Det betyr at vi for alle de tre alternativene har vurdert dette. Ingen av forslagene til regioninndeling ivaretar alle hensyn fullt ut. Mitt syn er at en lik vekting av disse tre hensynene tilsier en grov inndeling, mens større vektlegging av landbruk over hele landet tilsier flere regioner.

Mer sentralisering

Bondelagsleder Lars Petter Bartnes mener forslaget legger opp til å slippe løs betydelige sentraliseringskrefter.

– Da blir det et spørsmål om man skal ha drivkraft i arbeidet med å sikre landbruk over hele landet, eller om det er maksimering og effektivisering som er retningen, uttalte han i kjølvannet av rapporten. ■